

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО
«___» _____ 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародні фінанси

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітньо-професійна програма	Міжнародний туристичний бізнес
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/ 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«30» серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Баранова В.В., доктор економічних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

«29» серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес»

(підпис)

Олена СВТУШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2022 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Міжнародний туристичний бізнес» підготовки бакалавра спеціальності 242 «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань за теоретичними основами та практичними навичками міжнародних фінансів і аналізу в галузі міжнародного фінансового ринку, міжнародних інвестицій, оподаткування, міжнародних розрахунків, валютних операцій; вивчення механізмів та інструментарію прийняття рішень у валютній, кредитній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК 11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

ФК 17. Знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародного туристичного бізнесу.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	–
Семестр	
3-й	–
Лекції	
32 год.	–
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
56 год.	–
в т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	
–	–

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній діяльності.

ПРН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПРН 22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

ПРН 23. Знання ролі та функцій міжнародних організацій у формуванні і реалізації концепції інформаційного суспільства як чинника міжнародного розвитку.

ПРН 24. Оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва, стан взаємодії та конфлікту.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема № 1. Система міжнародних фінансів

Сутність та елементи міжнародних фінансів. Предмет та функції міжнародних фінансів. Поняття міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування.

Генезис міжнародних фінансів від античності через середньовіччя до сучасності. Тенденції розвитку міжнародних фінансів в 21 ст. Класифікації видів фінансових операцій на міжнародних ринках.

Суб'єкти міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові організації.

Тема № 2. Еволюція світової валютної системи

Поняття валютної системи. Світова валютна система, її еволюція. Формування європейської валютної системи.

Валюта. Види валют. Конвертованість валют. Ціна (курс) валюти. Валютний кошик. Види валютних курсів. Валютні резерви. Фактори, що впливають на формування валютного курсу. Класифікація факторів впливу на розмір валютного курсу. Вплив на валютний курс активного платіжного та пасивного платіжного балансу.

Національна валютна система України. Ринкове регулювання та державне регулювання валютного курсу. Офіційні валютні інтервенції. Протекціоністські міри держави. Вплив валютних курсів на зовнішню торгівлю. Напрями валютної політики України.

Тема № 3. Міжнародні валютні ринки та валютні операції

Поняття валютного ринку. Передумови створення сучасних валютних ринків та їх особливості. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків.

Структура міжнародного валютного ринку. Учасники валютного ринку. Валютні операції, їх класифікація. Поняття та види валютних позицій. Ф'ючерсні операції. Арбітражні валютні операції. Валютні операції «своп».

Сучасні тенденції розвитку валютного ринку.

Тема № 4. Євrorинок: формування та особливості функціонування

Євровалютний ринок: сутність та основні характеристики. Єврооблігаційні позики. Учасники та інструменти ринку євровалют. Євровалютні депозитні

інструменти. Євровалютні кредитні інструменти. Євровалютне кредитування. Синдиковані кредити. Процедура організації синдикованого займу. Єврооблігації (євробонди) та їх класифікація. Організація випуску єврооблігацій. Особливості емісії та розміщення єврооблігацій. Фактори росту ринку єврооблігацій. Організації, що регулюють ринок єврооблігацій. Деривативи та їх види. Організація ринків деривативів.

Тема № 5. Ринок міжнародних інвестицій

Роль іноземних міжнародних інвестицій. Класифікація іноземних інвестицій: прямі інвестиції, портфельні інвестиції, та інші інвестиції (торговельні кредити, банківські позики, лізинг, придбання валюти та розміщення цих коштів на депозитах тощо).

Поняття та структура міжнародного ринку цінних паперів. Валютна структура ринку цінних паперів. Основні напрямки розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Особливості функціонування глобальних, міжнародних, регіональних ринків цінних паперів.

Міжнародні ринки облігацій. Сутність та види міжнародних облігацій. Учасники ринку міжнародних облігацій. Оцінка та рейтинг на ринку міжнародних облігацій. Основні інструменти ринку єврооблігацій. Розвиток ринку єврооблігацій. Ринки глобальних облігацій.

Міжнародний ринок акцій. Сутність та види акцій. Ринок міжнародних акцій. Іноземні акції та євроакції. Загальна характеристика депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій.

Ринок похідних фінансових інструментів. сутність та види деривативів. Фючерси. Опціони. Свопи. Синтетичні похідні цінні папери. сучасний стан ринку деривативів.

Тема № 6. Міжнародний кредитний ринок

Форми та види міжнародного кредитування. класифікація міжнародного кредиту. Світовий кредитний ринок (СКР): сутність, структура. Тенденції розвитку СКР. Міжнародний кредит та його функції.

Вартість кредиту. Фактори формування різниці в процентних ставках. Договірні, додаткові та приховані елементи вартості кредиту. Фіксована і плаваюча процента ставка. Динаміка змін відсоткових ставок центральних банків світу. Джерела ресурсів євровалютного ринку. Дефолт.

Факторингові операції: сутність та види. Механізм міжнародного факторингу. Факторинг: двохфакторний (взаємний), прямий імпортерний, прямий експортерний. Форфейтинг: переваги та недоліки. Механізм міжнародного форфейтингу. Порівняльна характеристика факторингу і форфейтингу.

Сутність та форми лізингу. Розвиток міжнародного лізингу.

Тема № 7. Транснаціональні корпорації в світовій фінансовій системі

Поняття транснаціональних корпорацій і їх ролі в світовій фінансовій системі. Класифікація ТНК. Види організаційної структури ТНК: функціональна, регіональна, матрична, дивізійна. Вибір форми зарубіжного підрозділу.

Управління міжнародними фінансовими потоками в ТНК. Централізоване і децентралізоване фінансове управління ТНК, його переваги і недоліки при управлінні. Функції фінансових менеджерів ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками.

Короткострокові активи міжнародних корпорацій і управління ними. Управління валютними потоками та короткострокові кредити ТНК. Внутрішньокорпоративне кредитування ТНК. Банківське кредитування транснаціональних корпорацій. Фінансування ТНК з використанням комерційних паперів. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій. Міжнародні портфельні інвестиції. Управління валютними ризиками ТНК. Оподаткування в міжнародній фінансовій діяльності ТНК. Міжнародні офшорні центри або податкові гавані.

Тема № 8. Платіжний баланс та міжнародні розрахунки

Поняття платіжного балансу, його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу.

Концепція платіжного балансу. Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Економічна рівновага платіжного балансу.

Міжнародні платіжні системи. Поняття та структура міжнародної платіжної системи: система банківських повідомлень, система банківських розрахунків. Класифікація міжнародних платіжних систем. Порівняльна характеристика роздрібних та оптових міжнародних платіжних систем. Фінансові послуги міжнародних платіжних систем: інтернет-банкінг, інтернет-трейдинг та інтернет-страхування. Світова міжбанківська система SWIFT. Поняття і еволюція системи SWIFT. Функції та можливості системи SWIFT; SWIFT для фінансових та економічних зовнішніх контактів. Переваги і недоліками SWIFT для користувачів.

Транс'європейська міжбанківська система TARGET. Цілі системи TARGET, типи платіжних операцій. Основні принципи формування і функціонування єдиної платіжної системи TARGET. Схема функціонування платіжної системи TARGET. Тенденцій розвитку систем міжнародних електронних платежів.

Тема № 9. Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації

Міжнародні фінансові потоки та світові фінансові центри. Світові фінансові центри: загальна характеристика та умови формування. Фінансові центри розвинутих країн та країн, що розвиваються. Перспективи розвитку фінансових

центрів у контексті європейської інтеграції. Світові фінансові центри як фундамент світової фінансової системи. Офшорні зони.

Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу. Паризький клуб. Лондонський клуб. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Група Світового банку: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАЛ) та Центр із врегулювання інвестиційних суперечок (МЦВІС).

Тема № 10. Глобалізації світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи

Сутність глобалізації. Вплив глобалізації на міжнародний фінансовий ринок. Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Особливості сучасної фінансової глобалізації. Показники фінансової глобалізації, її ієрархічність: світовий рівень, глобалізація на рівні країни, галузі, підприємства. Наслідки глобалізації для країн та регіонів.

Світові фінансові кризи. Сутність світової фінансової кризи, основні риси та показники. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Форми подолання фінансової кризи і наслідки.

Тема № 11. Участь та місце України у світовому фінансовому ринку

Кредитні відносини України. Кредитування міжнародними фінансовими організаціями. Форми міжнародного кредитування. Платіжний баланс і зовнішній борг України. Формування зовнішнього боргу України: структура та тенденції. Характерні ознаки еволюції державного зовнішнього боргу України.

Динаміка валютного курсу гривні. Реальний ефективний обмінний курс. Міжнародні резерви України. Пряме іноземне інвестування як рушій інтеграції України в міжнародну фінансову систему. Україна і міжнародні валютно-фінансові організації. Співробітництво НБУ з міжнародними фінансовими організаціями.

Україна на міжнародних ринках позичкового капіталу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.з	лаб.	інд.	с.р.	
<i>Тема 1.</i> Система міжнародних фінансів	9	2	2			5
<i>Тема 2.</i> Еволюція світової валютної системи	13	4	4			5
<i>Тема 3.</i> Міжнародні валютні ринки та валютні операції	13	4	4			5
<i>Тема 4.</i> Євроринок: формування та особливості функціонування	13	4	4			5
<i>Тема 5.</i> Ринок міжнародних інвестицій	9	2	2			5
<i>Тема 6.</i> Міжнародний кредитний ринок	9	2	2			5
<i>Тема 7.</i> Транснаціональні корпорації в світовій фінансовій системі	9	2	2			5
<i>Тема 8.</i> Платіжний баланс та міжнародні розрахунки	13	4	4			5
<i>Тема 9.</i> Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації	9	2	2			5
<i>Тема 10.</i> Глобалізації світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	14	4	4			6
<i>Тема 11.</i> Участь та місце України у світовому фінансовому ринку	9	2	2			5
Усього годин	120	32	32			56

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система міжнародних фінансів	2
2	Тема 2. Еволюція світової валютної системи	4
3	Тема 3. Міжнародні валютні ринки та валютні операції	4
4	Тема 4. Євроринок: формування та особливості функціонування	4
5	Тема 5. Ринок міжнародних інвестицій	2
6	Тема 6. Міжнародний кредитний ринок	2
7	Тема 7. Транснаціональні корпорації в світовій фінансовій системі	2
8	Тема 8. Платіжний баланс та міжнародні розрахунки	4
9	Тема 9. Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації	2
10	Тема 10. Глобалізації світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	4
11	Тема 11. Участь та місце України у світовому фінансовому ринку	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 1 «Система міжнародних фінансів»: <ul style="list-style-type: none"> - світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем; - чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів; - суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика; - глобалізація фінансового ринку і фінансова революція; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 2 «Еволюція світової валютної системи»: <ul style="list-style-type: none"> - класифікація валют. Міжнародні розрахункові грошові одиниці; - теорії регулювання валютного курсу; 	5

	<ul style="list-style-type: none"> - конвертованість валют. Валютний паритет; - валютний курс та його функції. Чинники, що впливають на валютний курс; - валютні блоки та зони; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
3	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 3 «Міжнародні валютні ринки та валютні операції»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - структура валютного ринку; - обсяги ринку та його розвиток країни (країну здобувач обирає самостійно); - спот-ринок країни (країну здобувач обирає самостійно) та його звичаї; - валютні операції своп країни (країну здобувач обирає самостійно); - строковий валютний ринок країни (країну здобувач обирає самостійно); - форвардні валютні ринки країни (країни здобувач обирає самостійно); - ф'ючерсні валютні операції країни (країну здобувач обирає самостійно); - валютні опціони країни (країну здобувач обирає самостійно); - арбітражні валютні операції країни (країну здобувач обирає самостійно); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
4	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 4 «Євроринок: формування та особливості функціонування»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ринок євровалют та його специфічні характеристики; - міжнародний ринок боргових цінних паперів та його інструменти; - характеристика центрів євровалют: Лондон, Брюссель, Цюрих, Люксембург, Париж, Гонконг і Сінгапур; - характеристика «вільних» зон банківських послуг міжнародного призначення (наприклад, Кайманові острови); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
5	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 5 «Ринок міжнародних інвестицій»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - структура міжнародних інвестицій; 	5

	<ul style="list-style-type: none"> - перешкоди для іноземних інвестицій; - інституційні інвестори та їх характеристика; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
6	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 6 «Міжнародний кредитний ринок»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність та структура світового кредитного ринку; - характеристика дефолту країни (країни здобувач обирає самостійно); - динаміка змін відсоткових ставок центральних банків світу (за країнами, яку здобувач обирає самостійно); - порівняльна характеристика факторингу і форфейтингу; - сутність та форми лізингу; - міжнародний лізинг (за країнами, яку здобувач обирає самостійно); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
7	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 7 «Транснаціональні корпорації в світовій фінансовій системі»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарубіжні підрозділи ТНК: форми, джерела та параметри їх фінансування; - контроль та регулювання міжнародних грошових операцій та управління фінансовою діяльністю ТНК; - валютні ризики потенційних збитків ТНК; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
8	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 8 «Платіжний баланс та міжнародні розрахунки»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - типи, види та форми міжнародних розрахунків Типи, види та форми міжнародних розрахунків; - ризики при міжнародних розрахунках і методи їх мінімізації; - стан рівноваги платіжного балансу; - сучасна класифікація статей платіжного балансу за методикою МВФ; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
9	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 9 «Міжнародні валютно-фінансові інституції та економічні організації»:</p>	5

	<ul style="list-style-type: none"> - характеристики Лондонського та Паризького клубів ; - відносини України з Міжнародним валютним фондом; - відносини України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Європейським банком реконструкції та розвитку - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
10	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 10 «Глобалізації світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - світовий борг і світова економіка; - геополітика світового боргу; - криза світової заборгованості; - показники зовнішнього боргу країни (країни здобувач обирає самостійно); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
11	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 11 «Участь та місце України у світовому фінансовому ринку»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - національна валютна система України; - платіжний баланс України й оцінка його позицій; - міжнародне кредитування та фінансування України; - нові інформаційні технології. Інтернет користування; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	5
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Метод навчання – це система регулятивних принципів і правил цілеспрямованої діяльності викладача та здобувача вищої освіти, які реалізуються через поєднання методичних прийомів виконання певного кола дидактичних завдань. Він забезпечує системне поєднання методів викладу й навчання. Метод викладу – це зумовлена загальним методом і дидактичним завданням система прийомів викладання. Метод навчання – це зумовлений методом викладу і досягнутим рівнем знань студента спосіб його навчально-пізнавальної діяльності, спрямований, на досягнення мети, поставленої викладачем і усвідомленої студентом, який реалізується через систему прийомів навчання.

Таким чином, методи навчання – це способи упорядкованої викладацької роботи і організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти щодо розв’язання навчально-виховних завдань.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні (логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності та роботи під керівництвом викладача (аспект управління умінням).

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, лабораторно-практичний.

4. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний тощо.

До основних методів навчання, які використовуються під час вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» відносяться:

Словесні методи навчання: лекційний метод, пояснення, інформаційне повідомлення, розповідь, бесіда, евристичні та ситуаційні завдання, дискусія, робота студентів з навчальною літературою (студент повинен бути готовим продовжити навчально-пізнавальну діяльність за межами аудиторних занять, володіти прийомами самостійного оволодіння знаннями, уміннями і навичками, вміти добувати необхідну інформацію з різноманітних джерел).

Наочні методи навчання ілюстрування (зображення, наочне пояснення); демонстрування (показ); самостійне спостереження, дослідження.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, семінарських і практичних занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Підсумковий контроль засвоєння матеріалу здійснюється по їх завершенню на основі проведення поточної контрольної роботи за темами. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення тем.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком

навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- колоквіум;
- виконання творчих завдань (презентацій, тестів);
- розв'язування ситуаційних задач.

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

Критерії оцінювання поточного контролю

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. Студент може отримати від 1 до 3 балів за кожну тему.

- усні відповіді на семінарських заняттях, розв'язування ситуаційних задач – 1 бал;
- виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів – 2 бал.

<i>Поточний контроль проводиться при вивченні кожної теми</i>	
3 бали	повне та впевнене виконання завдання, та виконання всіх видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів
2 бали	часткове виконання завдання: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів
1 бал	виконання одного з видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів

Мінімальна кількість балів поточного контролю – не менш ніж 30 балів.

Максимальна кількість балів поточного контролю – не більше ніж 60 балів.

Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини (та у інших випадках, що не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна) був відсутнім на семінарських заняттях, то в нього є можливість отримати бали (10 балів) за умови виконання індивідуального завдання. Форма виконання – творче завдання на тему: «Тенденції, проблеми та перспективи розвитку міжнародного фінансового ринку країни» (країну здобувач вищої освіти обирає самостійно) та/або опрацювання (створення) тестових завдань за темами, які були пропущені з неповажних причин.

Також, у здобувача вищої освіти є можливість отримати додаткові бали з дисципліни через прийняття участі в науковій роботі – написання тез доповідей (5 балів) на конференції різних рівнів, написання статті (10 балів) у наукові фахові видання. Зазначена можливість виконується під керівництвом викладача з даної дисципліни.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури, виконання контрольної роботи. Передбачена самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою, інформаційними ресурсами мережі Інтернет.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні фінанси», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5331>

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота												Разом	Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	ПТК			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27	60	40	100

ПТК – поточний тестовий контроль передбачає 24 питання, за кожну правильну відповідь надається 1 бал

Шкала оцінювання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна (максимальна) кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 балів. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання № 1 – 10 балів

Теоретичне питання № 2 – 10 балів

Тестові питання – 20 балів

Теоретичні питання	
8-10 балів	повне та впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із

	різних джерел знань, користуватися науковою термінологією, а також відповіді без граматичних та стилістичних помилок, тобто передбачає виконання всіх вимог до оцінки «А»
5-7 балів	часткове засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал, виконання всіх вимог до оцінки «В/С», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків
1-4 бали	недостатнє висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, тобто передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D/E», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу
0 балів	здобувач вищої освіти не засвоїв матеріал, передбачений робочою програмою курсу
<i>Тестові завдання передбачають 20 питань за кожен правильну відповідь надається 1 бал</i>	

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач вищої освіти на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Відповідно, *максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.*

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник / С.Я. Боринець – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494с.
2. Бутук О.І. Валютно-фінансові відносини: Навч. посібник / О.І. Бутук – К.: Знання, 2006. – 349с.

3. Д'якова І.І. Міжнародні фінанси / І.І. Д'якова, Ф.О. Журава, М.І. Макаренко. – К.: КНЕУ, 2013. – 548 с.
4. Князь С.В. Міжнародні фінанси / С.В. Князь. – Львів: Вид. Львівської політехніки, 2013. – 364 с.
5. Козак Ю.Г. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Вид 3-тє перероб. і доповнено / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
6. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / М.І. Макаренко – К.: 2013. – 548 с.
7. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / В.І. Оспіщев, О.П. Близнюк – К.: Знання. – 2006. – 335 с.
8. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студ., які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І.М. Грінько; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 109 с.
9. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.
10. Фінансово-економічна грамотність: Підручник: у 2 частинах. Частина 1.: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України./ авт. кол.; за редакцією д-ра екон. наук, проф. Жихор О.Б., д-ра екон. наук, проф. Димченко О.В. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024 с. (*Тема 12: Страхування як складова фінансової системи України та його розвиток – С. 529-585*) (*Тема 13: Фінанси суб'єктів господарювання – С. 586-635*) (*Тема 17: Основи підприємницької діяльності – С. 808-870*).
11. Фінансово-економічна грамотність: Підручник: [у 2 частинах].– Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор. – К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. – 440 с. (*Тема 4: Основні види фінансових послуг – С. 122-160*).
12. Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізаційних та євроінтеграційних процесів: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., доц. Варцаби В.І. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 432 с. (*Розділ 1. пп. 1.2.: Фінансове забезпечення розвитку регіонів: теоретичні засади та аналіз в умовах децентралізаційних процесів – С. 24-35*).
13. Baranova V., Deineko Z., Zeleniy O., Bielcheva G., Lyashenko V. Wavelet Coherence as a Tool for Studying of Economic Dynamics in Infocommunication Systems // International Scientific-Practical Conference «Problems of Infocommunications. Science and Technology «PIC S&T'2019» (Ukraine, Kyiv, 08-11 October 2019). – 2019. – pp. 336-340. (*Scopus*)
14. Syed Khalid Mustafa, M. Ayaz Ahmad, Valeria Baranova, Zhanna Deineko, Vyacheslav Lyashenko, Atif Abdulwahab A. Oyouni. Using wavelet analysis to assess the impact of COVID-19 on changes in the price of basic energy resources //

Допоміжна література

1. Баранова В.В. Ризики валютного ринку в оцінці економічної безпеки народного господарства (дані вейвлет аналізу) // Науковий журнал «Вісник Одеського національного університету» – 2019. – Том 24. – Вип. 1 (74). – С. 137-141.
2. Баранова В.В. Підходи до визначення адаптивності фінансового ринку до змін функціонування національної економіки // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – 2018. – Вип. 25. – С. 237-240.
3. Баранова В.В. Методична база оцінювання функціонування фінансового ринку в умовах розвитку національної економіки // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – 2018. – Вип. 27(1). – С. 187-193.
4. Баранова В.В. Фінансовий ринок та його функції в національному господарстві // Вісник Одеського національного університету імені В.І. Мечникова. – 2018. – Т. 23. Вип. 6(71). – С. 210-215.
5. Баранова В.В. Методологія аналізу функціонування банківського сегменту економіки з погляду оцінки економічної безпеки народного господарства // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії» – 2016. – Вип.4. – С. 137-142.
6. Баранова В.В. Ефективність страхового ринку як складова оцінки економічної безпеки народного господарства // Науковий журнал «Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії» – 2016. – Вип.5 (05). Ч.2. – С. 149-153.
7. Сергієнко О.А., Баранова В.В., Шеянова Е.Д. Удосконалення інструментарію оцінки та аналізу підприємницької діяльності туристичного підприємства // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 38. – С. 214-222.
8. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // Економіка України. – 2012. – № 5. – С. 18-31.
9. Prognostication and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels: колективна монографія / Multi-authored monograph edited by J. Žukovskis, K. Shaposhnykov – Vol. 2. – Lithuania: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. – 408 p. (*Фінансові технології підтримки розвитку підприємництва: аналіз і моделювання динаміки – С. 770-787*).
10. Modern Approaches to Knowledge Management Development: collective monograph. Ljubljana School of Business – Ljubljana, Slovenia, 2020. – 541 p. (*Applied aspects of proactive modeling of innovative-investment processes of complex hierarchical systems: enterprise-region-state» – pp. 147-161*).
11. Vyacheslav Lyashenko, Valeria Baranova, Tetyana Novikova. Comparative Assessment the Dynamics of Stock Indices in France, Germany, Italy and Great Britain //

International Journal of Academic Accounting, Finance & Management Research – Vol.5 – Issues 11. – November – 2021, Pages: 1-7

12. Oleg Vasiurenko, Vyacheslav Lyashenko, Valeria Baranova, Zhanna Deineko. Spatial-Temporal Analysis the Dynamics of Changes on the Foreign Exchange Market: an Empirical Estimates from Ukraine // Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study – Vol. 1 – No. 2, 2020 (page 001-006)

13. Valeria Baranova, Olena Sergienko, Svitlana Stepurina, Vyacheslav Lyashenko. Price Environment for Gold and Silver in the Context of the Development of COVID-19 // Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study – Vol. 1 – No. 2, 2020 (page 025-032).

14. Valeria Baranova, Hryhorii Kots, Rami Matarneh, Vyacheslav Lyashenko. Stochastic Frontier Analysis as a Tool for Evaluating the Effectiveness of Banks Lending To the Real Economic Sectors in Ukraine // Account and Financial Management Journal, 2016, Volume 1, Issue 8 Dec., 487-496.

15. Baranova V., Deineko Z., Zeleniy O., Lyashenko V. Stochastic Frontier Analysis and Wavelet Ideology in the Study of Emergence of Threats in the Financial Markets (Infocommunication Aspect of Economic Security) // International Scientific-Practical Conference «Problems of Infocommunications. Science and Technology «PIC S&T'2019» (Ukraine, Kyiv, 08-11 October 2019). – 2019. – pp. 341-344. (*Scopus*)

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України
2. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики України
3. <http://www.sdfm.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету фінансового моніторингу України
4. <http://www.dfp.gov.ua> – офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг
5. <http://www.ssmc.gov.ua> – офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку
6. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
7. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового Банку
8. <http://www.worldbank.org.ua> – представництво Світового банку в Україні
9. www.ukraine-eu.mfa.gov.ua – сайт співпраці України та ЄС
10. <http://www.me.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України
11. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

Міжнародні фінансові організації

1. Азіатський банк розвитку - <http://www.adb.org>
2. Банк міжнародних розрахунків - <http://www.bis.org>
3. Європейський банк реконструкції і розвитку - <http://www.ebrd.com>
4. Європейський інвестиційний банк - <http://www.eib.org>
5. Європейський центральний банк –
<http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>
6. Міжнародна фінансова корпорація - <http://www.ifc.org>
7. Міжнародний валютний фонд - <http://www.imf.org>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень Ректора/Проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в асинхронному режимі, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Zoom / Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні фінанси», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5331>